

Аҳли аёлингиз омонатдир

14:43 / 22.04.2017 3753

“Ва улар(аҳли оиласи) ила яхшиликда яшанг) деган Аллоҳ таолога ҳамду санолар бўлсин!

«Бас, аёллар ҳақида Аллоҳдан қўрқинглар! Чунки, сиз уларни Аллоҳнинг омонати ила олгансизлар” деган Пайғамбаримиз Муҳаммад мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга саловоту саломлар бўлсин!

Оила қуришликка тайёргарлик кўраётган ҳар бир йигит оиласининг мустаҳкамлиги, бахти саодати, тинчлиги, асоишталиги ва фарованлиги тўғрисида қайғуришлиги табиий ҳолатдир. Мазкур мақсадларни амалга оширишлик учун аввало бўлажак умр йўлдоши тўғрисидаги тасаввурларини ҳам тўғрилаб олиши керак яъни никоҳимга олаётганим келажақда менинг фарзандларимни меҳрибон волидаси, уларнинг тарбиячиси, уларнинг ҳимоячиси, уларнинг парваришловчиси, умр йўлдошим, ёсдиқдошим, ҳурсандчилик ва ташвишли кунларда суянчиғим ва маслаҳатдошим, яхшиликларимни ошириб, ёмонликларимни яширадиган, кўзимнинг қувончи, мен йўқлигимда омонатларимни сақлагувчи, хонадонимнинг ободлигини сабабчиси, дастурхонимнинг кўркини таъминловчиси ва нихоят, Аллоҳим менга насиб этган бир омонатдир деб қабул қилишлиги керак.

Ҳозирда эса, баъзи ҳолатларда ушбу тасаввурнинг аксини бўлажак оила кўраётган ёшларда кузатамиз. Улар умр йўлдошларини қуйдагича тасаввур қиладилар: “Хизматкорим, чўрим, ҳар қандай буйруғимга итоаткорим! Бу тасаввур ёшларда ўз-ўзидан пайдо бўлмаган, балки бир неча йиллар давомида атрофидагиларнинг суҳбатларидан баъзи бир ноқобил инсонларнинг ёки куёв жўраларнинг пойинтар-сўйинтар маслаҳатларидан ва ёки оиласидаги отасининг онасига қиладиган муомала ва муносабатларининг натижаси ва ёки қайнонанинг ўз келинига ўтказдираётган зулмлари ҳамда ҳудди чўриларга нисбатан муносабатда бўлишлигининг натижасида шаклланган тасаввурдир. Аслида эса ҳар бир йигит жуфти ҳалолини Аллоҳ аолонинг

أُولِدَعَتِ الْإِلَهَ مُتَّفِخٌ نِإْفِ عَابُرَوَ ثَالِثَوْ يَنْثَمِ عَاسِّنَلَا نَمُ كَلَبَاطِ أَمِ أُوحِ كُنَافِ
ةَ دِحَ أَوْفِ

Аллоҳ таоло: «**Бас, ўзингиз хуш кўрган аёллардан икки, уч, тўртини никоҳлаб олинг. Агар адолат қила олмасликдан қўрқсангиз, биттани**», деган (Нисо, 3) оятига ва Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайи васалламнинг

مَلَسَ وَوَيْعَ لَلِصَّ لَلِوَسَّرَ لَاق: لَاقَ هِنَعِ لَلِضَرِّ لَلْأَمَّ نَبَسَ نَأْنَعِ
يِرَاخِبَلِ هَاوَرِ نَمَسَّيَلَفِ تَنُّسُ نَعَبِغَرُ نَمَفِ

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Никоҳ менинг суннатимдир, ким менинг суннатимга рағбат қилмаса, мендан эмас», деган ҳадисларига мувофиқ уйланади ва рафиқасини бир қанча мусулмонларининг иштирокида қабул қилиб олади. Мазкур маънолар пайғамбаримиз соллаллоҳу алайи васалламнинг қуйдаги ҳадисларида ҳам ўз исботини топган .

عَجَّحِي مَلَسَ وَوَيْعَ لَلِصَّ لَلِوَسَّرَ لَاق: لَاقَ هِنَعِ لَلِضَرِّ رِبَّاجٍ نَعِ
مُتَلَلِّحَتُّسَاوِ، لَلْأَمَّ أَبُّ نُهُومُتَدَّحَّ أَمُّكُنَّ إِفِ، عَاسِنَلِ يَفَ لَلِأَوْقَاتِفِ... عَادُولِ
كَلَامَ وَدَوَادُ وَبَأُوْمَلْسُمُ هَاوَرِ... لَلِأَمَّ لَكَبُّ نَعَجَّوْرُفِ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам видолашув ҳажида:

«Бас, аёллар ҳақида Аллоҳдан қўрқинглар! Чунки, сиз уларни Аллоҳнинг омонати ила олгансизлар. Уларнинг фаржларини Аллоҳнинг калимаси ила ҳалол қилиб олгансизлар» дедилар”.

Муслим, Абу Довуд ва Молик ривоят қилишган.

Демак, аҳли аёлларимиз бизлар учун омонат эканлар омонатга нисбатан қандай муомала ва муносабатда бўлмоқлигимиз ҳаммамизга маълум.

أَوْمُكُحَتَّ نَأْسَانَلَا نَبِي مُمْتَكِحَ إِذْوَ أَوْلَهَا لَلِإِنْتَانَامُ أَلِ أَوْدُوتُ نَأْمُكُرْمُ أَيَّ لَلْأَنِ
أَرِي صَبَّ أَعْيَمَسَنَ أَكَّ لَلْأَنِ وَبُ مُمْتَكُظَغِي أَمَّعَنَ لَلْأَنِ لَدَّعَلَابِ

“Албатта, Аллоҳ сизларга омонатларни ўз аҳлига эриштиришни ва агар одамлар орасида ҳукм қилсангиз, адолат ила ҳукм қилишни амр қиладир. Аллоҳ сизларга қандай ҳам яхши ваъз қилур! Албатта, Аллоҳ эшитувчи ва кўрувчи зотдир”(Нисо, 58 оят).

Аллоҳ таоло мазкур оятда омонатни ўз эгаларига қайтармоқликка буюришлик билан биргалликда бошқа бир ояти каримада омонатга хиёнат қилмасликка ҳам чақиради:

نَوْمُ لِعْتِمْتٍ أَوْ مُكْتَانَ أَمْ أَوْنُوخَتَ وَ لَوْ سَرَّ لَوْ هَلْ لَ أَوْنُوخَتَ أَلْ أَوْنَمَ آ نِي دَلَّ أَوْ يَأْ أَلْ

“Эй иймон келтирганлар, билиб туриб, Аллоҳга, Пайғамбарга ва омонатларингизга хиёнат қилманг”(Анфол 27- оят).

Омонатга хиёнат қилишлик катта гуноҳлардан бўлганлиги учун нафақат ояти карималарда балки, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бир неча ҳадиси шарифларида ҳам бу ҳақида қаттиқ таҳдидлар келган. Лекин бизнинг асосий мавзумиз бошқа бўлганлиги сабаблибу ҳақидагибир ҳадиси шарифни келтиришлик билан kifояланамиз:

أَيَّ آ : لَاقِ مَ لَسَّ وِ هَلَّ آ لَ عَ وَ هَلَّ عَ لَ Lَ عَ
(يُ رَاحَ بِلَ هَ ا وِ . . .) نَ ا خَ نَ مَ تٌ وَا ا ذِ ا وِ , فَ لَ حَ أَ دَعَوَا ا ذِ ا وِ , بَدَّ كَ تَ دَ حَ ا ذِ ا : ثَ ا لَ تَ قَ فَا نَ مَ لَ لَ

Абу Хурайра розийаллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Мунофиқнинг белгиси учдир: гапирса ёлгон гапиради, ваъда берса, сўзида турмайди ва омонатга хиёнат қилади», деганлар”.

Имом Бухорий ривоят қилган.

Омонатга хиёнат қилмаслик тўғрисидаги буйруқлар умумийдир, яъни омонатга қўйилган нарса ёки қўйгувчини ўзи ким бўлишидан қатъий назар унга хиёнат қилинмайди. Демак, омонатга қўйгувчининг шахсияти ва қиладиган ишлари ва ёки бошқа бирор сабаб унинг омонатига хиёнат қилинишлигига олиб бормаслиги керак. Демак, ҳар қандай ҳолатда ҳам шариат аҳкомларига мувофиқ омонат ўз эгасига қайтарилиши талаб қилинади. Унга қуйдаги воқеа далил бўла олади.

Маккаи мукаррама фатҳ қилингач, Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Каъбага киришни хоҳладилар. Ҳалигача калит исломни қабул қилмаган Усмон ибн Талҳада эди. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳазрат Али розийаллоҳу анҳуни калитни олиб келиш учун юбордилар.

Усмон ибн Талҳа: “Мен Муҳаммаднинг ҳақиқий пайғамбар эканига ишонмайман. Қандай қилиб Каъбанинг калитини унга топширишим мумкин? Бу калит менга боболаримдан қолган”, деди.

Ҳазрат Али розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг буйруқларини бажариш учун Абу Талҳанинг қўлини қайириб, калитни зўрлик билан олди ва Набий соллаллоҳу алайҳи васаллага келтириб берди.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳамда саҳобалар Каъба ичкарасига кириб, бутлардан тозаладилар. Сўнг икки ракъат шукр намози ўқидилар. Бу пайтда ҳазрат Аббос розияллоҳу анҳу Каъбатуллоҳ калитини ун(калитнинг эгаси Усмон ибн Талҳа)га беришларини Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўраган эди. Шу вақтда "Омонатни ўз эгаларига топширинг..." (Нисо, 58) ояти каримаси нозил бўлди.

اَوْمُكُحَّتْ نَسَانِلَا نِيَبْ مُمْتَمَكْح اذِو اُولَهْ اَلِيْلَاتِ اَنَامْ اَلَا اَوْدُوْتْ نَاْ مُمُكُرْمُ اَيَّ لَلَا نِ اَرِي صَبْ اَعِي مَسَ نَا كَ لَلَا نِ اَوْبْ مُمُكُظَغِي اَمْعَنَ لَلَا نِ اَلِدَعْلَابْ

“Албатта, Аллоҳ сизларга омонатларни ўз аҳлига эриштиришни ва агар одамлар орасида ҳукм қилсангиз, адолат ила ҳукм қилишни амр қиладир. Аллоҳ сизларга қандай ҳам яхши ваъз қилур! Албатта, Аллоҳ эшитувчи ва кўрувчи зотдир”(Нисо, 58 оят).

Расули акрам соллаллоҳу алайҳи васаллам дарҳол калитни яна ҳазрат Али розияллоҳу анҳу орқали эски эгаси Усмон ибн Талҳага қайтариб юбордилар. Ҳайрон қолган Талҳа:

“Эй Али, салгина олдин калитни қўлимдан зўрлик билан олган эдинг. Энди эса қайтариб келибсан. Нега?” деб сўради.

Ҳазрат Али розияллоҳу анҳу: “Бу хусусда оят тушди”, деди-да, омонат ҳақидаги оятни тўлиқ ўқиб берди. То шу кунга қадар имон неъматини насиб бўлмаган Усмон ибн Талҳани титроқ босди ва:

“Динингиз омонатга шунчалик аҳамият бергани мени ҳайратга солди”, дея Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига олиб боришини сўради.

Ҳазрат Али розияллоҳу анҳу билан Ҳузур саодатга келдилар. У ерда Усмон ибн Талҳа розияллоҳу анҳу шаҳодат келтириб, мусулмонлик шарафига муяссар бўлди.

Агар баъзи бир сабаблар туфайли ёки омонат эгасининг ким эканлигига қараб уни адо этишлик ёки этмаслик ҳал қилинганида каъбанинг калити мушрик бўлмиш Усмон ибн Талҳага қайтарилмаслиги керак эди. Ва лекин Аллоҳнинг буйруғи мутлоқ бўлганлиги туфайли омонат қўйгувчи ким

бўлишлигидан қатъий назар мушрикми-мунофиқми?, кофирми-осийми? ёки хиёнатчими? бунинг аҳамияти йўқ . Чунки биз мусулмонмиз ва шунга буюрилганмиз қолгани эса Аллоҳга ҳавола. Бу сўзларни бежиз айтаётганимиз йўқ, зотан баъзилар омонат бўлмиш аҳли аёлига нисбатан хиёнат қилишлигида уларни айбдор санайдилар, ўзларини эса хиёнаткор ҳолатларида айбдор санамайдилар. Хулоса эса ҳар бир инсофлик иймонлик инсоннинг ўзига ҳавола.

“Тўхтабой” жомеъ масжиди

имом хатиби: Исақжон домла Бегматов